

Nr 477

Av herr Sundin, *angående den samhälleliga lokaliseringpolitiken.*

(Lika lydande med motion nr 554 i Andra kammaren)

Samhällets politik bör utformas så, att näringslivets förkovran och utveckling effektivt underlättas och stödjes. Det är ur näringslivets samlade produktion vi alla hämtar vår försörjning, och ingen verklig standardhöjning är möjlig utan att företagsamheten förmår betala en högre ersättning för utfört arbete. Samhällets stöd skall ges på ett sådant sätt, att det enskilda initiativ som arbetar under hänsyn och ansvar uppmuntras och stimuleras. Samhället skall icke se som sin uppgift att dirigera. Näringslivets produktionsförmåga måste vara en syntes av enskilt initiativ och samhälleligt stöd.

Samhällets lokaliseringspolitik måste bygga på dessa grundvalar. Samtidigt måste emellertid det centrala i denna politik vara den enskilde individens behov och intressen. Lokaliseringpolitiken får inte vara något självändamål utan det medel med vilket samhället skapar möjligheter för varje människa att finna sig till rätta. Lokaliseringpolitiken måste följaktligen utformas med målsättningen att varje medborgare ges en reell chans att såvitt möjligt fritt välja boplatz och sysselsättning.

Den numera av arbetsmarknadsmyndigheterna i betydande omfattning tillämpade principen att omflytta undersysselsatt arbetskraft, en omflyttning som stimuleras på olika sätt, bl. a. genom rese- och flyttningsbidrag, kan icke accepteras som en politik avsedd att lösa samhällets problem på dessa områden. På längre sikt måste en sådan arbetsmarknadspolitik bli ödesdiger. Den primära strävan från samhällets sida måste enligt min uppfattning vara en lokaliseringspolitik, som för ut företagsenheter till de undersysselsatta områdena. I avvaktan på att så kan ske kan arbetskraft tillfälligt omflyttas inom regioner med sikte på en återgång då sysselsättningsproblemet i hemorten lösts.

Denna befolkningsomflyttning, som under senare år blivit mycket omfattande, har skapat vissa allvarliga funktionsrubbnings i samhället. Tätorterna har ställts inför de anspråk som en hastigt ökad folkmängd obehövetligen medför. Det torde inte vara oriktigt att konstatera att befolkningsstillväxten i de särskilt expansiva regionerna av vårt land kommit att hota möjligheterna att genomföra en på lång sikt tillfredsställande samhällsplanering. Följden har blivit att den väg som i alltför stor utsträckning fått tillgripas är att söka finna former för människans anpassning

till den inom den givna och tämligen bristfälliga ramen konstruerade miljön i stället för att med människans behov och värderingar som utgångspunkt söka forma miljön.

De funktionsrubbningsar som kan konstateras i tätorterna har sin motsvarighet i glesbygderna. Där möter dock problemens andra sida, sammanhängande med till följd av avfolkningen försämrad service inom kommunikationer och varudistribution. Sjunkande skatteunderlag måste på lång sikt medföra en försämrad samhällelig standard i vad ansvaret åvilar kommunerna etc. Från både tätortens och glesbygdens synpunkt skapar denna utveckling följaktligen stora problem, som äventyrar den enskilde individens möjligheter att finna den miljö han personligen föredrar och är tillfredsställd med.

Den här skisserade samhällsutvecklingen och dess konsekvenser för den enskilde individen motiverar att lokaliseringspolitiken ägnas skärpt uppmärksamhet från samhällets sida.

Den av Kungl. Maj:t år 1959 tillkallade kommittén för näringslivets lokalisering erhöll direktiv att pröva lokaliseringspolitikens utformning ur skilda aspekter. I enlighet med kommitténs direktiv kan en allsidig prövning även av konkreta åtgärder därmed förväntas. Med hänsyn därtill kan utredningsarbetet väntas taga betydande tid i anspråk. Ur denna synpunkt kan ifrågasättas om inte särskilda åtgärder med största skyndsamt bör vidtagas för att inte lokaliseringsutredningens väntade förslag i betänklig grad skall föregripas av den pågående befolkningsomflyttningen och andra tendenser i samhällsutvecklingen.

En skyndsamt prövning av provisoriska åtgärder för en aktivare samhällelig lokaliseringspolitik bör därför enligt min uppfattning ske omgående. Som underlag för dessa provisoriska åtgärder bör det utredningsmaterial beträffande utvecklingen i olika regioner som arbetsmarknadsmyndigheten disponerar kunna vara till god hjälp. Vid valet av åtgärder, ägnade att så långt möjligt bibehålla nuvarande befolkningsfördelning mellan landets skilda näringsgeografiska regioner, bör näringslivets organisationer konsulteras.

En besvärande brist vid utformningen av den hittillsvarande lokaliseringspolitiken har den bristande kunskapen om dess förutsättningar och medel varit. Denna brist måste avhjälpas genom en intensifierad forskning inom områden av betydelse för lokaliseringspolitikens utformning. Behovet av en ur lokaliseringspolitisk synpunkt samordnad och tillämpad forskning bör lämpligen prövas av den sittande utredningskommittén för näringslivets lokalisering.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla
a. att en prövning skyndsamt sker av provisoriska åtgär-

der syftande till att eliminera tendenser i samhällsutvecklingen, som är ägnade att föregripa förutsättningarna att bedriva en aktiv lokaliseringspolitik, och att förslag med anledning härav snarast förelägges riksdagen, samt
b. att sådana tilläggsdirektiv utfärdas för kommittén för näringslivets lokalisering, att frågan om utbyggnaden av den för lokaliseringsverksamhetens bedrivande betydelsefulla forskningen utredes av kommittén, i enlighet med vad i motionen anförts.

Stockholm den 26 januari 1962

Sven E. Sundin

Nr 478

Av herrar **Edström och Lundström**, om åtgärder för att tillföra domstolarna trafikteknisk sakkunskap.

(Lika lydande med motion nr 556 i Andra kammaren)

Stockholm den 26 januari 1962

Gunnar Edström

Birger Lundström
